

ומחר ידונו בו שופטים ופרקי ליטרי וידברו על "כוונת המי חוקק"!

המחוקק לא ידע בין ימינו
 נו ושמאלו. לא היה לו מושג על מה הוא מצביע. הוא רצה לעשות טובה ל"ח"ב דוב שיזכקני.

ואולי נכון יותר לאמר: ח"כ דוב שילנסקי הוא המחוקק. הוא וחברתו רדיעה, ח"כ גאולה כהן.

כמה ימים לפני כן אירעה במלביה הצגה דומה. על סדר-היום עמדה הצעת חוק העמותות. (עמותה היא מילה שנגזרה מלשון "עמית". העמותה היא לפי המילון החדש, מה שנקרא עד כה "אגודה עותומנית", כלומר - אגודה וולונטרית לצורכי-ציבור, שהוקמה על פי החוק של השלטון העות'מני משנת 1909. החוק החדש בא להחליף את אותו חוק תורכי פשוט וטוב.)

בחוק החדש היו כמה סעיפים אנטי-דמוקרטיים קיצוניים, המגבילים את חופש-ההתאגדות, על פי ההשקפה האנטי-ליברלית היקיצונית של "ליברל" דגול, שמור אל תמיר. הסתייגתי מהן. הסתייגויותי נדחו, כמובן, עליידי הרוב האוטומטי, ששוב לא ידע על מה הוא מצביע.

דבסוף נשארה מחזקת אחת: באיזה מישרד ישכון המוסד שיפקח על אגודות אלה?

עד כה הוא נמצא במישרד הפנים. הוועדה החליטה שימצא להבא במישרד-המישטרים. אך במישטר הפיאודלי הקיים בארץ, העברת תפקיד כלשהו ממישרד אחד, השייך למפלגה פלונית, למישרד אחר, השייך למפלגה פלמונית, הוא אקט של מלחמה. העניין נגע לסעיפים שונים. נערכו הצבעות אחדות, בכלן ניצחה הקואליציה, שהסכימה לשימוע על הנחלה של שרי-הפנים המפד"לי.

לפתע אירעה תקלה לרגע-קט לא שמו הדתים לב, וכך ניצחנו מנגדיהם. כסעיף שגדון באותו רגע נקבע כי שרי-המישטרים יהיה אחראי לעניין.

נוצר מצב אכסורדי. כי כמה סעיפים נמסרה אחת רינת לחוק לשר אחת, ובי סעיף אחד נמסרה האחריות לשר אחר.

אך החוק נתקבל בצורה זו גם בקריאה השלישית. תמיר לא היה מוכן לדחות הצבעה הסופית על קבלת-החוק. זה נראה מוזר. אך כעבור כמה ימים התגלתה הסיבה: הוא כבר ידע על תימרון ההתפתרות שלו. ורצה לסיים את קבלתו של חוק נוסף, שיוכל להופיע ברשימת-התעמולה שלו.

שבועות האחרונים נתקבלה שורה ארוכה של חוקים בחיפון. בלי מחשבה יתרה, כדי לענות על צורך מיסלגתי-פוליטי, או כדי לספק אמביציה אישית של תמיר, או כדי להתחנף למנחם בגין.

חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל. הוא רק הדוגמה הבולטת ביותר לכך. לא פחות חשוב היקיון לחוק-מיני-סטרור על השעיכותו השערורייתיות, ההצבעה המגוחכת של חוק הנצחת זיכרון של נשיאי ישראל וראשי מחש"ל לותיה, חש"מ 1980 (שנתקבל בי קריאה ראשונה) ועוד.

אפשר לאמר שזוהי אחת התוצאות של התמוטטות מישטרו של בגין בעזרתו האדיבה של שמואל תמיר.

אך התופעה עצמה אינה חדשה. שרי-המישטרים הטוב ביותר שהיה אי פעם לישראל, יעקב שימשון שפיאר. נשאל לא מכבר בראיון מטעם ביטאון ליכוד עורכי-הידיון, אם הזכרת את בית-

המחוקקים, מה דעתך על החקיקה? הוא השיב כך: "לעיתים קרובות מחוקקת הכנסת חוקים, שלפי הרושם שלי אין היא ערה למה שווא עושה... וכי מה הם יודעים, כל מהא ועשרים האנשים, על חוקיה-מכר, למשל... במיקרים רבים הכנסת רק מאשרת את מה שהמומחים מביאים לפני".

הדברים נאמרו עוד לפני השינושג התחיקתי האחרון של תמיר.

אם בן גורן מהי המסקנה הגור בעת מעובדות אלה? **שאלרואן אבנר** מי המיני-המה היא עניין רציני מדי, מכרי להשאירו בידו אנשי-הצבא. אפשר לטעון כי הי חקיקה היא עניין רציני מדי מכרי להשאירה בידו חברי-הכנסת.

אם כן, מה? הוצאת החקיקה מדי הכנסת? דיקטורה של טכנוקראטים? **בזרואי שוא** מדברי צ"ר צ"ר: הדמוקרטיה היא שיטה רעה, אך כל שאר השיטות גרועות ממנה.

איני בא לפגוע בכנסת. היא הטובה שבכל הרעות. האם אפשר לשפר אותה? מסופקני. ציבור השולח לכניסת איש כמו פלאטרושו, דמות הכנסת אינה מטרידה אותו.

למנוע מן הכנסת את קבלתם של חוקים בחיפון. יש לזכור את האפשרות שרוב מיקרי בה יקבל חוקים, אשר יופרכו עליידי המציאות תוך זמן קצר. יש ליצור מנגנון של בקרה.

מנגנון כזה קיים במדינות מתקנות רבות. כזהו בית-הלורדים בכריטינה, הסינאט ארצות-הברית, הבונדסטאג בגרמניה, "הבית העליון" או "הבית השני" במדינות רבות אחרות.

כל אחד מן המוסדות האלה צמח, כמובן, מתוך מציאות מקרית, מסורת מקומית, בעיות מקריות. הבית העליון של מדינה פדרלית, כמו ארצות-הברית וגרמניה, אינו דומה לבית העליון שצמח מתוך מציאות פיאודלית, כמו בכריטינה.

אני סבור כי יש מקום להקים בישראל בית עליון, שבו יושבו אישים שהציגו בשיטת-החיים השני נים (כמו בבית-הלורדים הי מחדש בכריטינה, הממלא נציגים של גופים מיקצועיים כגון ההסתדרות והתעשייה נים, לשכות עורכי-הדין והי רופאים, הרבנות, ואולי גם נציגי עדות), ח"כים ותוקים ועוד.

למוסד כזה יש לתת את הסמכות לעכב חקיקתם של חוקים (או רק לזמן מוגבל), לערוך עליהם זיכוח נוקב, להחזירם לכנסת ליקריאה נוספת.

הצעת הצעה מעין זו עוד בי ראשית כהונתי בכנסת, ועל כך זכיתי בשעתו בכמה וכמה קארי-קטורות טובות-לב. הקמתו של "בית-לורדים ישראלי" נראתה כי רעיון משעשע. מובן שההצעה נדחתה עליידי הכנסת ברוב גדול. כיום, כעבור תריסר שנים, אני משוכנע יותר מתמיד שהדבר דרוש כדי למנוע זיהום החקיקה הישראלית - תהליך המצטרף לזיהום שאר מערכות המדינה. איננו זקוקים ל"בית-לורדים", כשם שאיננו זקוקים למועצה של יוגני-ציון.

אבל אנחנו זקוקים למוסד פרלמנטרי שני, מיקצועי ו-רציני, שיעמוד מעד לדחצים הפוליטיים והאישיים של יובליו, ואשר ישמש כמח"סם להפקרות וזקנות-יהרעת של "המחוקק".

במדינה

העם

זה יהיה בחודש מאי

ייתכן כי זה יהיה תאריך-היעד היחיד

שיישמר בימי שיטון בגין

הסכמתו של בגין לרעיון זה - אליבא דארליך - כמה סערה בלי כוד. כי בליכוד יש לפחות 25 חברי-כנסת שאין להם שמץ של סיכוי לחזור לכנסת הבאה. בגין נאלץ להכחיש, אך איש לא התייחס ברצינות להכחשה. מאי '81 נשאר תאריך-היעד הסביר - ואולי יהיה זה תאריך-היעד היחיד שי יישמר בכל תקופת שלטונו של מנחם בגין.

יחסים מרחביים

מטורף. מטורף. מטורף

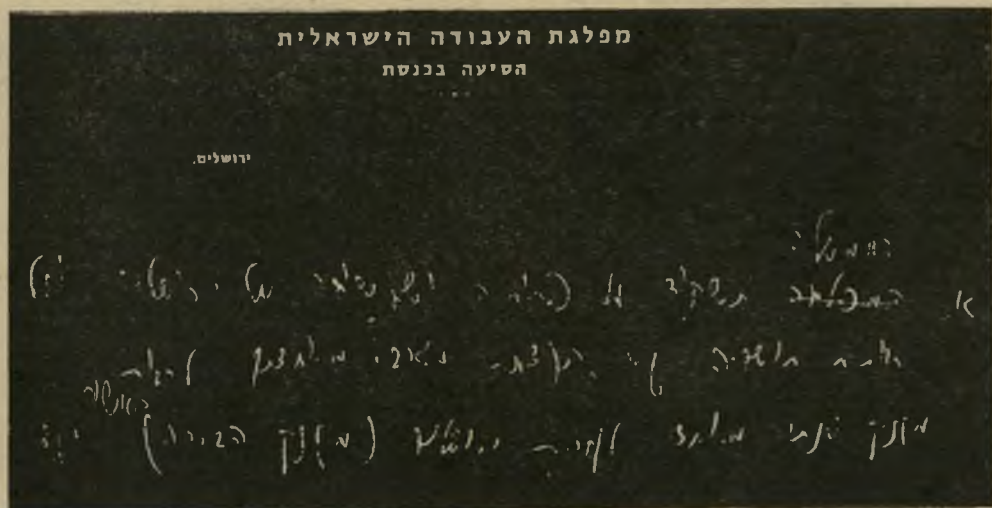
לסאדאת לא היתה

ברירה. כגון הכריח אותו

אנוור אל-סאדאת לא פעל בהיטון. לא היתה זאת תגובה נמרת, בהתקף של זעם. לא היתה לו ברירה. כאשר עבר חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל את כל שלבי החקיקה בכנסת, נלווה אליו פיומן חזר: והסופית, בשני המקרים נכח מנחם

לנהל על-כך משאומתן לנצח. ממת צלתיים היתה חזרתה שוב ושוב על דעתה, שירושלים הערי בית שייכת לסלסטנינים ולעולם הרמוסלמי, ממשלת ישראל היתה חוררת עד בוש על דעתה, שירושלים היא כולה ישראלית ויהודית. חוק ירושלים הפך אידיליה זו. אילו חזרו המצרים לשולחן ה משאומתן אחרי קבלת חוק זה, היו מכריזים בכך קבל עם ועולם - ובעיקר קבל העולם המוסלמי - כי הם השלימו עם הפיכת ירושלים המיורחית לעיר ישראלית. רק כסיל בירושלים יכול היה לצפות שאנוור אל-סאדאת יסכים לכך. הדבר כלל אינו אפשרי, כי הסכמה כזאת היתה שורפת את הגשרים האחרונים בין מצריים ובין העולם הערבי כולו, וביכללו סעודית. הוא היה מספק נשק קטי לני לאויבי אל-סאדאת בעולם הרעבי.

כל זה נאמר בפירוש בוויכוח ב כנסת - הן בדיון בקריאה הראי שונה, הן בדיון בקריאה השניה והסופית, בשני המקרים נכח מנחם

מפלגת העבודה הישראלית הטיעה בכנסת

מיסוך השבוע

מעמד למען נציגיו בוועדת החוקה-חוק-ומישפט של הכנסת, בדיון על הצעת-החוק של גאולה כהן, על טופס של מיסלגת-העבודה הוכנה הצעה לסעיף, שנוסף

לחוק, יש בה פרט פיקאנטי ביותר, המעיד על הפטיכולוגיה של בעליה. מתוך טעות פרוידיאנית, נאמר במקור כי "המיסלגה תשקוד על פיתוחה ושיגור מאו סופח החלק המיורחי של העיר לחלק המערבי ביוני 1967.

לא היתה זאת אמת - ואנוור אל-סאדאת ידע זאת.

דין בוגד. עמד על כך דווקא אחד מראשי הימין הקיצוני: אלי קים העצני, איש קריית-ארבע וגויש אמונים, מיספטן המזכיר את ד"ר סטרינגליב בסרט המפורסם.

ערב קבלת החוק בקריאה הי שלישית, הכריז העצני, בעל העי גיים המבהיקות מאחרי משקפיים עבים: מעתה השתנה המצב החור קי. כל מי שיעז לנהל משאומתן על ירושלים, דינו כדין בוגד. הוא יפר את החוק המפורש.

הכד פתוח. בכך יש שינוי מכריע במצב.

עד כה היתה העמדה הרשמית של ממשלות ישראל כי "ניתן לנהל משאומתן על הכל". על כך חזרה לא רק גולדה מאיר, אלא גם מנחם בגין.

אמנם, נאמר, העמדה הנחרצת של ממשלת ישראל היא כי ירושלים כולה היא בירת ישראל, ושי אין להחזיר אף חלק אחד ממנה לריבונות ערבית. אך אם הצד השני רוצה להעלות את הנושא - תמיד אפשר לדון על כך.

נשק קטיני. אילו נשאר הי מצב כך, ניתן היה - בתיאוריה

* שם גילס את דמותו פיטר סלרס, שנפטר בשבוע שעבר.

מועד הסביר ביותר לעריכת הבחירות, ולא רק מפני שחודש מאי הלהיב את המשרדים תמיד (לא בארץ-ישראל, כי אם באירופה). רמזו לכך כמה שיקולים פרוידיים:

● בנובמבר '80 ייבחר הנשיא האמריקאי. הוא ייכנס לתפקידו בינואר '81. יהיה דרוש לו זמן מה כדי להסתדר. או יתחילו הלחצים הקשים על ממשלת ישראל. אם יתחילו מייד לאחר מכן הבחירות בישראל, יידחו במיקצת החדש צים, והנשיא האמריקאי החדש (אם יהיה חדש) יוכל לפתוח דף חדש עם ממשלה ישראלית חדשה, בהנהגת המערך.

● הכלכלה הישראלית מתמורטת. ניתן יהיה לקיים מצב נסבל, באופן מלאכותי, במשך כמה חודשיים, בתנאי שהזמן לא יהיה ממורשך מדי. מבחינה זו מתאים חודש מאי הבא.

● ההתמוטטות הכללית בכלי סת הגיעה לממדים כאלה שלא ניתן יהיה לקיים בכנסת זו שום ממשלה. היעילות מתפצלות כמו אמירות. עשרות ח"כים מושחתים מנהלים עתה מישחק אישי בלבד, כדי למכור את הצבעתם בכנסת זו תמורת כסא בכנסת הבאה. הי תימרונים של שמואל תמיר (ראה עמודים 40-41) היו רק דוגמה בולטת לתהליך ההתפוררות. הפיי כת הממשלה לממשלת-מעבר, לה לכה או למעשה, תרסן השתוללות זי.

25 אבירים. עם היוודע דבר